

ПРАВОВА ОСВІТА**І. М. Сопілко,**кандидат юридичних наук,
директор Юридичного інституту
Національного авіаційного університету,**М. М. Великанова,**

кандидат юридичних наук

**І МІЖНАРОДНА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
«НАЦІОНАЛЬНІ ТА МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ СУЧАСНОГО
ДЕРЖАВОТВОРЕННЯ: ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ»
(24 лютого 2011 р., м. Київ)**

Протягом останнього століття спостерігається значна інтенсифікація міжнародних відносин, що обумовлює зміни в усіх сферах суспільного життя та державно-правового розвитку країн світу. Підвищується роль загальноправових принципів, відбуваються процеси інтеграції та уніфікації національних законодавств, визнання та захист прав людини.

Одним із проявів глобалізаційних та інтеграційних процесів стало створення значної кількості міжнародних організацій: Регіональна політико-економічна організація азіатсько-тихоокеанського регіону, Шанхайська організація співробітництва, Північноамериканська зона вільної торгівлі, Андське угруповання, Євразійський економічний союз, Союз незалежних держав, створений після розпаду СРСР та багато інших. Що стосується інтеграційних процесів на Європейському континенті, то можна зазначити, що більшість європейських країн мають багатий досвід міжнародного правового, економічного та політичного співробітництва на основі міцної нормативно-правової бази у вигляді багатосторонніх договорів, конвенцій, кодексів, у яких визначені основні інститути, принципи регулювання міжнародних відносин, а також відповідальність за порушення цих норм.

Одним із пріоритетних напрямів розбудови державно-правових інститутів є правовий розвиток людства та його вплив на процеси державотворення. У цьому контексті особливої ваги набувають науково-теоретичні доробки, які дозволяють сформулювати концептуальні підходи до вирішення проблем, що виникають у процесі державотворення. Це не лише актуалізує, а й робить нагальною тематику I Міжнародної наукової конференції «Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку» та визначає практичне значення цих досліджень.

Останнім часом увага до проблем державотворення з боку науковців і практиків здобула

піку свого наукового інтересу, адже ідеологію державотворення в широкому плані слід розуміти як систему цілісних орієнтацій особи і суспільства, систему ідей, принципів, норм, установок, ідеалів, цілей, що прийнятні для всіх громадян держави і орієнтують їх на забезпечення цілісності і міцності держави, консолідації нації, економічне і культурне піднесення.

Сьогодні актуальними є питання становлення громадянського правового суспільства і в цьому контексті реформування органів державної влади і правової системи України в цілому, адже говорячи про розвиток інститутів громадянського суспільства в Україні, мається на увазі й поступова інтеграція України в загальноєвропейську та загальносвітову демократичну спільноту.

До основних напрямів процесу посилення міжнародного співробітництва слід віднести: активізацію діяльності органів, що забезпечують світовий правопорядок, безпеку світового суспільства; загальне підвищення ролі міжнародних правових інституцій при вирішенні національних або міжнаціональних проблем; глобальні реформації та удосконалення освітніх систем підготовки юристів; формування єдиного інформаційного простору на базі новітніх інформаційних технологій; наближення та гармонізацію національного та міжнародного права; інтеграцію та уніфікацію юридичної практики, вироблення єдиних принципів, стандартів її здійснення. Причому кожна з названих тенденцій впливає як на ефективність функціонування окремих міжнародних інституцій (Інтерпол, Міжнародна асоціація суддів, Міжнародний союз латинського нотаріату, Міжнародна поліцейська організація, Міжнародний суд ООН), так і на діяльність відповідних національних органів та установ.

Можливості та варіанти вирішення зазначених проблем розглядалися учасниками I Міжнародної наукової конференції «Національні та міжнародні стандарти сучасного державотво-

рення: тенденції та перспективи розвитку», проведення якої започатковано Юридичним інститутом за підтримки ректорату Національного авіаційного університету.

Робота конференції здійснювалася у формі пленарного засідання та наукових секцій. Із привітальним словом до присутніх звернулися директор Юридичного інституту Національного авіаційного університету, кандидат юридичних наук Сопілко Ірина Миколаївна, проректор з навчально-виховної роботи Козачок Ярослав Вікторович та керівник Інституту ІСАО Суслова Галина Андріївна. На пленарному засіданні із доповідями виступили: д.ю.н., проф. А. М. Подоляка (м. Київ, Україна), д.ю.н., проф. О. С. Категов (м. Санкт-Петербург, Російська Федерація), д.ю.н., проф. М. М. Гуренко-Вайцман (м. Сімферополь, Україна), д.ю.н., проф. С. Д. Гусарєв (м. Київ, Україна), д.ю.н., проф. О. Д. Тихомиров (м. Київ, Україна), д.ю.н., проф. В. В. Ладиченко (м. Київ, Україна), д.ф.н., проф. В. В. Лях (м. Київ, Україна), начальник фінансово-економічної служби Центрального НДІ озброєння Д. О. Ільченко (м. Київ, Україна).

Актуальні та важливі проблеми державотворення були оприлюднені у наукових доповідях викладачів та гостей Юридичного інституту, які викликали жвавий інтерес не лише серед науковців, а й у студентів.

У роботі I Міжнародної наукової конференції «Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку» взяли участь 202 науковці та практичні працівники. Серед учасників конференції були представники із 10 держав (Азербайджану, Бельгії, Білорусі, Болгарії, Великої Британії, Німеччини, Республіки Молдови, Російської Федерації, Словаччини, України) та 20 регіонів України (Автономної республіки Крим, Київської, Вінницької, Донецької, Дніпропетровської, Житомирської, Івано-Франківської, Кіровоградської, Львівської, Волинської, Чернігівської, Запорізької, Одеської, Полтавської, Сумської, Харківської, Херсонської, Хмельницької, Чернівецької, Тернопільської областей).

Загалом, на конференції було представлено 57 навчальних закладів та наукових установ, як з України, так і з іноземних держав, та 21 установа, що здійснює практичну діяльність у сфері юриспруденції, зокрема: судові органи, органи прокуратури, державної податкової адміністрації, товариства та юридичні консультації.

Після пленарного засідання учасники конференції продовжили свою роботу в шести наукових секціях:

1) Теоретико-правові питання правотворення: сучасний стан та тенденції розвитку (голова — професор І. Л. Бородін);

2) Актуальні проблеми функціонування державно-правового механізму в умовах правової реформи (голова — професор П. В. Діхтієвський);

3) Теоретичні та практичні питання охорони та захисту прав людини в кримінальному провадженні (голова — доцент О. І. Мотлях);

4) Актуальні питання розвитку приватного права в контексті євроінтеграційних тенденцій (голова — доцент Л. В. Козловська);

5) Проблеми розвитку повітряного, космічного та екологічного права в сучасних умовах (голова — доцент Ю. В. Корнєєв);

6) Правове регулювання господарської діяльності в умовах європейської інтеграції (голова — професор Л. А. Жук).

Учасники конференції дійшли до розуміння того, що правотворення в сучасній Україні свідчить про те, що попри всі складнощі і непорозуміння цей процес набуває силу і є невідворотним. Вагомими у цьому процесі є історико-правові дослідження, які засновані на архівних джерелах і дозволяють стверджувати, що українське правотворення має глибоке історичне коріння та значну перспективу. Історико-правові питання правотворення сьогодні залишаються актуальними у правовій науці України при вирішенні нею пізнавальних і практичних завдань, пов'язаних із встановленням справедливого і гуманного права та забезпеченням прав і свобод людини і громадянина.

Реформування правових інституцій України пов'язане із реформуванням національного права в контексті забезпечення його дієвості та ефективності. Вирішення цієї проблеми вимагає адекватного дослідження питань праворозуміння, правового регулювання джерел права, правотворчості, ролі права в досягненні компромісу та вирішення правових конфліктів, правової культури та правового нігілізму, з метою наповнення вітчизняної науки правовими ідеями в цій сфері.

На думку учасників конференції сьогодні радикальне оновлення (трансформація, реформування) державно-правового механізму це не просто далекосяжний намір чи бажання, а нагальна життєва необхідність, котра органічно пов'язана з євроінтеграційним вибором України. Вирішення цієї проблеми залежить від того наскільки діюче вітчизняне адміністративне право відповідає і пов'язано з адміністративним правом Європейського Союзу.

Також відзначалося, що у системі заходів, що застосовуються для запобігання злочинам, важлива роль належить нормам кримінального права. Недостатність в юридичній науці теоретичних і прикладних розробок підвищення ефективності у запобіганні злочинам нормами кри-

мінального права обмежує можливість удосконалення кримінального законодавства та ефективність правоохоронних органів у боротьбі зі злочинністю.

Не краща ситуація і в кримінально-процесуальному праві. Хоча проблема протидії злочинності є багатогранною, саме в кримінальному процесі вирішуються питання щодо наявності події злочину, винності осіб, які вчинили злочин, їх кримінальної відповідальності, покарання, запобігання вчиненню злочинів у майбутньому. Важливого значення, у зв'язку з цим, набуває питання про найбільш ефективну форму кримінального процесу, яка б, з одного боку, забезпечувала з'ясування істини у кожній кримінальній справі, а з іншого — захист прав та законних інтересів суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності. А тому, ряд цих та інших проблемних аспектів потребують на належному рівні теоретичної оцінки та правових механізмів їх вирішення на практиці.

Учасниками зверталася увага на те, що сучасне бачення проблем державотворення в умовах євроінтеграційних процесів неможливо втілити без проведення публічної дискусії щодо актуальних питань розвитку цивільного, міжнародного приватного, трудового права, цивільного процесу. Зазначалося, що в межах роботи конференції предметом наукового дослідження є найбільш актуальні проблеми правової природи суб'єктивних прав учасників правовідносин, які характеризуються як приватні, їх здійснення та захисту. Особливого значення надається розгляду проблем правового регулювання та функціонування правового механізму в сфері приватних правовідносин.

Відзначалося, що концепція зовнішньоекономічної діяльності України одним із пріоритетних напрямів визначає всіляке сприяння процесам інтеграції національної економіки до світового ринку, особливо що стосується високотехнологічних галузей економіки, в першу чергу, авіаційної та космічної. Останнє неможливо без суттєвого розширення міжнародної співпраці, у тому числі активної участі нашої держави в реалізації загальноєвропейських програм і проектів, а також подальшої гармонізації законодавства України з міжнародним правом та адаптації національного законодавства до законодавства ЄС. Тому одними з найактуальніших проблем є гармонізація норм повітряного, космічного та екологічного права України з нормами міжнародного права, імплементація останніх у національно-правову систему, приведення законодавства України у відповідність з її міжнародними зобов'язаннями та світовими стандартами, стандартами Європейського Союзу в цій сфері.

Учасниками конференції підкреслювалося, що в умовах розбудови правової держави орієнтація та здійснення господарського правотворення, оптимізація функцій державно-правового механізму повинна відповідати національним та міжнародним стандартам сучасного державотворення.

Актуальними проблемами розбудови правової держави є створення економічно стабільного середовища для господарської діяльності, необхідного функціонування органів державної влади і самоврядування та розробки основних напрямів по удосконаленню функціонування державно-правового механізму управління.